

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVI, broj 37

15. rujna 2016.

cijena 200 Ft

Foto: MTI

4. – 5. stranica

**„Hrvatske škole u Mađarskoj približavaju
dva naroda i dvije države”**

Gostovanje u Kečkemetu

8. stranica

Makedonija u Petrovom Selu

11. stranica

Tragovima Zrinskih

14. stranica

Komentar

Sve se može kada se hoće

Mudro je, pohvalno, konačno i korisno učiti strani jezik, strane jezike, pogotovo u naše vrijeme globalizirane civilizacije. Ali što je sa svojim materinskim jezikom? Zar nije mudro, pametno i korisno naučiti svoj materinski jezik, njegovati i očuvati baštinu svojih predaka. Tuđe poštuj, a svojim se diči! – kaže pjesnik; Sve poštivam, svoje uživam! – poručuje pjesma. Ostajem bez riječi kada vidim da roditelji nisu upisali svoju djecu u hrvatsku školu, ili u predmetnu nastavu hrvatskoga jezika, naravno, tamo gdje za to postoji mogućnost. Još je teže shvatiti kako roditelj nije predao / roditelji nisu predali znanje materinskoga hrvatskog jezika svojim potomcima. Za sve ima objašnjenja, za sve se može naći izgovor, primjerice da je u mješovitom braku jednostavnije rabiti zajednički jezik, a onda je to dakako jezik većine, većinskog okruženja. Ali što je s poštovanjem prema svojim predcima, nisu li nas oni zadužili da predamo sve ono što su oni sačuvali, što su nam oni ostavili? Nije li žalosno i tužno da sve ono što su oni stoljećima prenosili s naraštaja na naraštaj, s oca na sina, s majke na kćer, i očuvali do danas, posljednjih desetljeća polako, ali sigurno nestaje, pada u zaborav. Sve više mladih, među njima i naših Hrvata u Mađarskoj, odlazi raditi u inozemstvo, trbuhom za kruhom. Kako će njihova djeca naučiti svoj materinski jezik ako nema brige za baštinu svojih predaka, ako nema odlučnosti i ustrajnosti, konačno i poštovanja prema svojoj baštini?

S druge pak strane ima i pozitivnih primjera. Zadivljen sam ljudima koji ne samo pridaju važnost svemu tomu nego svojim primjerom pokazuju da im je stalo do toga, pa čak i onda ako nisu pripadnici hrvatske narodnosti. – Mene kao Mađaricu roditelji su upisali u hrvatsku školu u Santovu, zatim u budimpeštansku Hrvatsku gimnaziju, i naučila sam ne samo jezik već puno više od toga, pjesme, plesove i razmišljanje. – reče uz ostalo bivša učenica santovačke škole, danas konzulica u Splitu, koja se je uzgred udala za Dalmatinca. Jer čovjeku su nedokučivi putovi Božji! Suseljani i sunarodnjak, prijatelj od malih nogu, u mješovitom braku, danas s troje djece živi i radi u Maleziji. No ne posustaje, svoju djecu odgaja u duhu svojih predaka, ne samo da s njima govori hrvatski nego ih jednako podučava santovačkome šokačkom govoru. Premda već više od dva desetljeća živi i radi u Budimpešti, nije odustao, nije posustao, to mu ne pada ni na kraj pameti. Djeca tečno govore hrvatski, mađarski, sada već i engleski, a sve to im je prirodno. Slično je i s mlađim sunarodnjakom koji već godinama živi i radi u Njemačkoj, supruga Mađarica, ali oba sina znaju i govore hrvatski, naravno, i mađarski i njemački. Jer roditelji obavljaju svoju dužnost odgovorno, odlučno i ustrajno. Gledajući ih s divljenjem, mogu zaključiti samo jedno: sve se može kada se hoće.

S. B.

Glasnikov tjedan

U godini smo kada obilježavamo 450. obljetnicu Sigetskog bitke. Godine 1566. ispred jedne male utvrde na panonskome prostoru našao se sultan Sulejman Veličanstveni sa svojom vojskom i hrvatski kapetan u službi Bečkoga dvora i kralja sa svojom četom, kapetan čiji su posjedi bili na turskom putu prema Budimu i Beču... Jedan je umro prirodnom smrću u svom šatoru neposredno prije 7. rujna, a drugi

polovina njegovih sinova oženila se djevojkama iz moćnih ugarskih plemenitaških obitelji. Uspio je od hrvatskih plemenitaša obitelj Zrinski uzdići u sam vrh tadašnje plemićke elite Habsburškoga Kraljevstva u nastupajućem stoljeću. Regnorum Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae banus, naslov je kojim se diče Zrinski do 1670. godine stolujući u Čakovcu čiji je vlasnik 1546. godine postao Nikola Šubić Zrinski Sigetski. Ipak je on ostao sam kod Sigeta, nije stigla obećana pomoć... Zrinski, od Šubića do njihova zatiranja, od 12. do kraja 17. stoljeća prek-rasna su povijesna priča, saga na kojoj bi nam pozavidjeli i pisci planetarno popularnih serija...

*Na spomeniku u Sigetu stoji:
Vječna slava nepobjedivim vojnicima.*

poginuo 7. rujna kada se s ostatkom čete koja je branila Siget pokušao probiti iz opkoljene utvrde. Dvije smrti. Susret dvaju svjetova, i svjetonazora učinile su ovu bitku povijesnom u nadolazećim stoljećima. Zovemo mi Hrvati Zrinskoga hrvatskim Leonidom. Mađarski se narod već početkom 19. stoljeća njegovim likom i djelom, njegovom obitelji počeo koristiti, kako bi se danas to popularno kazalo, kao brand u učvršćivanju nacionalne samobitnosti i mađarskog ponosa. Zrinski su bili plemići, koji su govorili jezicima naroda koji su živjeli na njihovim posjedima. Nikola Šubić Zrinski Sigetski u braku s Katarinom Frankopan stekao je velika imanja i trinaestero djece. Sinove i kćeri ženio je i udavao u najuglednije i najutjecajnije europske obitelji tadašnjega Habsburškoga Kraljevstva. Sedam kćeri udao je za plemstvo koje je služilo na Bečkome dvoru, i tako osigurao brojne obiteljske saveze, a

Vječna slava nepobjedivim vojnicima. Mađarski je predsjednik rekao: Povijest se Nikole Šubića Zrinskog sjeća kao ponosnog Hrvata i mađarskog domoljuba, a hrvatska je predsjednica kazala da Nikola Šubić Zrinski pripada temeljnim označnicama hrvatskog identiteta te dodala kako je svakom narodu zadaća braniti, čuvati i promicati svoj identitet te kako su u identitet hrvatskoga naroda trajno i čvrsto ugrađene i vrijednosti što ih je ne samo deklarirao nego i životom posvjedočio Nikola Šubić Zrinski u obrani slobode i časti svoje domovine i države, te jednako europske duhovne baštine i integriteta. „Ime toga hrvatskog bana i vojskovođe zlatnim slovima neizbrisivo je urezano u hrvatsku nacionalnu povijest, u povijest mađarskoga naroda i cijele Europe“, zaključila je predsjednica Republike Hrvatske.

Branka Pavić Blažetin

CROATIADA 2016

SUSRET DRAMSKIH, LUTKARSKIH I LITERARNIH DRUŽINA

Hrvatska državna samouprava u sklopu „Croatidae 2016“ organizira Susret hrvatskih dramskih, lutkarskih i literarnih družina. Susret je predviđen 14. listopada 2016. (petak) u pečuškoj Hrvatskoj školi „Miroslav Krleža“. Više informacija na: Hrvatska državna samouprava, 1089 Budimpešta, Bíró Lajos u. 24; tel.: (36-1) 303-6093, 303-6094, 219-0642 faks: 219-0827; e-mail: muity.hrsamouprava@chello.hu.

Obilježena 450. obljetnica Sigetske bitke trolateralnim susretom u Sigetu, ali bez turskoga predsjednika

Predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović, mađarski predsjednik János Áder i zamjenik predsjednika Vlade Republike Turske Veysi Kaynak u mađarskom Sigetu sudjelovali su na obilježavanju 450. godišnjice Sigetske bitke i otkrivanju spomenika Nikoli Šubiću Zrinskom.

Kolinda Grabar-Kitarović, János Áder i Veysi Kaynak u Sigetu sudjelovali su na obilježavanju 450. obljetnice Sigetske bitke.

„Na današnji dan, 7. rujna 1566. krenuo je zapovjednik sigetske obrane i nekadašnji hrvatski ban Nikola Šubić Zrinski s preostalom posadom na svoj posljednji juriš. Poginuo je, a izginula je i sva četa, osim nekolicine“, kazala je predsjednica Grabar-Kitarović u prigodnom obraćanju. Unatoč padu Sigeta, ishod bitke u cijeloj Europi doživljen je kao čudesna pobjeda jer je njime bio zaustavljen pohod moćne osmanlijske vojske na Beč, tada vrata zapadne Europe, istaknula je Predsjednica. Dodala je kako je ta bitka za Hrvate i Mađare bila mnogo više od jedne epizode u dugom višestoljetnom obrambenom ratu.

Istaknula je kako je Sigetska bitka, zbog svoje vojno-političke važnosti, ali i mnogostruke simbolike, u kulturi hrvatskoga i mađarskog naroda nadahnula brojna djela te kako Siget, premda smješten na području prijateljske mađarske države, i njegov branitelj Nikola Šubić Zrinski pripadaju temeljnim označnicama hrvatskog identiteta. „Njegovo ime nose ulice i trgovi u brojnim našim gradovima, a i najviše hrvatsko odličje za junački čin u ratu, izravnoj ratnoj opasnosti ili iznimnim okolnostima u miru“, kazala je Predsjednica.

Izrazivši uvjerenje kako su vrline Zrinskoga i sigetskih branitelja trajno nadahnuće i obveza, predsjednica Grabar-Kitarović kazala je kako nam one danas nisu potrebne u ratu, ali su jednako važne u miru. Kazala je kako Mađarska i Hrvatska dijele tradicijske i suvremene vrijednosti kao članice Europske unije i kao sudionice Inicijative triju mora, te kako ih uvelike dijeli i Turska kao europska država i kandidatkinja za članstvo u Europskoj uniji te kao članica NATO-saveza.

Otvaraju nam se mnogostruke mogućnosti suradnje na koje smo upućeni, ne samo zbog suvremenih

gospodarskih potreba te političkih pitanja i izazova, nego i radi prevladavanja negativnog povijesnog nasljeđa, istaknula je predsjednica Grabar-Kitarović. Izrazila je uvjerenje kako nam upravo povijest u kojoj smo bili dionici sukoba, sada daje mandat biti dionicima spajanja svjetova, kako bismo našim i drugim zemljama srednje i jugoistočne Europe otvorili razvojne perspektive.

Kazala je kako hrvatski, mađarski i turski narod te drugi narodi koji su u to vrijeme bili dijelom sukobljenih carstava, imaju osobito važnu zadaću u oblikovanju budućih međusobnih i unutारेuropskih političkih, sigurnosnih, kulturnih i gospodarskih odnosa. „Na nju nas na simboličan način podsjeća i ovdašnji Park mađarsko-turskog prijateljstva, u kojemu spomenici dvojice velikana, kneza Nikole i sultana Sulejmana,

stoje jedan pored drugoga kao simboli prevladavanja povijesnih antagonizama, u ime budućе, potpunije sinteze Europe i svijeta, i s mišlju na Boga kao pravednog suca i izmiritelja ljudi“, navela je hrvatska Predsjednica.

Spomenik palim vojnicima

Na kraju obraćanja predsjednica Grabar-Kitarović istaknula je kako svakom narodu ostaje zadaća braniti, čuvati i promicati svoj identitet te kako su u identitet hrvatskoga naroda trajno i čvrsto ugrađene i vrijednosti što ih je ne samo deklarirao nego i životom posvjedočio Nikola Šubić Zrinski u obrani slobode i časti svoje domovine i države, te isto tako europske duhovne baštine i integriteta. „Ime toga hrvatskog bana i vojskovođe zlatnim slovima neizbrisivo je urezano u hrvatsku nacionalnu povijest, u povijest mađarskoga naroda i cijele Europe“, zaključila je Predsjednica Republike.

predsjednica.hr/mcc

Foto: HINA/MTI

„Hrvatske škole u Mađarskoj približavaju dva naroda i dvije države“

Hrvatska predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović i mađarski predsjednik János Áder 7. rujna u poslijepodnevnom satima, nakon svečanosti u Sigetu, kojima je obilježena 450. obljetnica Sigetske bitke, čemu su pokrovitelji dvoje predsjednika, posjetili su Hrvatski vrtić, osnovnu školu, gimnaziju i učenički dom Miroslava Krleža gdje su ih dočekali HDS-ov predsjednik Ivan Gudan, ravnatelj škole Gabor Győrfári i generalna konzulica Vesna Haluga. Dvoje predsjednika pogledalo je kratak prigodan program polaznika vrtića te razgledali zdanje novoizgrađenog vrtića. Potom su poslušali kratak program školskog orkestra na dvorištu škole, a iza zatvorenih vrata svoje goste predstavnici Hrvata u Mađarskoj upoznali su s aktualnim trenutkom naše hrvatske zajednice.

U novome hrvatskom vrtiću

„Hrvatsku i Mađarsku povezuje ne samo višestoljetna povijest, od kojih je Nikola Šubić Zrinski jedan od najsvjetlijih primjera, nego i zajednička budućnost, a to su upravo naša djeca“, kazala je predsjednica Grabar-Kitarović nakon obilaska Obrazovnog centra. Izrazila je zadovoljstvo što je od predstavnika hrvatske zajednice čula da se povećava broj djece u vrtićima, osnovnim i srednjim školama. „Dobar je to znak, ne samo radi njihove nacionalne osviještenosti već i radi približavanja dvaju naroda i dviju država“, kazala je Predsjednica. Dodala je kako gledajući u budućnost Europe, i unatoč svemu što se događa, vjeruje da ćemo nadići sve krize i izazove i da će upravo mladi ljudi koji će biti dvojezični ili govoriti nekoliko jezika moći povezivati ljude i države u okviru Europske unije. „Domoljublje u hrvatskoj podrazumijeva i europejstvo“, zaključila je predsjednica Grabar-Kitarović.

Domaćini, HDS-ov predsjednik Ivan Gudan i ravnatelj škole Gabor Győrfári predstavili su, parlamentarnoga glasnogovornika Hrvata u Mađarskome parlamentu, zamjenicu HDS-ova predsjednika, voditelja HDS-ova Ureda, voditelje hrvatskih usta-

nova i glavnu urednicu medija u HDS-ovu održavanju, te ravnateljicu budimpeštanskog HOŠIG-a, ravnatelja Hrvatskog kazališta te predsjednike dviju civilnih udruga s čijih je lista izabran sadašnji sastav HDS-ove Skupštine na izborima 2014. godine, Saveza Hrvata u Mađarskoj i Društva gradišćanskih Horvata u Ugarskoj. U susretu s njima, iza zatvorenih vrata, koji je potrajao pola sata predsjednik HDS-ove Skupštine Ivan Gudan upoznao je predsjednicu Grabar-Kitarović i predsjednika Ádera s položajem i potrebama Hrvata u Mađarskoj, te se predsjednica obratila prigodnim slovom nazočnim predstavnicima Hrvata u Mađarskoj.

Ivan Gudan u svojoj izjavi za Medijski centar Croatica između ostaloga reče: Imali smo, nažalost, jako malo vremena, te se i nismo previše tužili ni previše tražili, te je i predsjednik Áder kazao kako mu se sviđa da smo malo tražili, možda će tako naše molbe imati veći učinak.

Govorio sam o institucijama u našem uzdržavanju te napomenuo nekoliko akutnih problema za čije rješavanje trebamo brzu pomoć, a to je pitanje Hrvatskog kazališta. Mi ne održavamo Hrvatsko kazalište, izgradnja zgrade trebala je

Na dvorištu s tamburašima

Predsjednica radosno pozdravlja djecu s prvoga kata.

biti gotova još 2014. godine. Za dovršenje nedostaje, mislim, više stotina milijuna. Nemamo utjecaj da se to dovrši i mislim da je vrijeme da se reagira i urgira po tom pitanju, i jedna i druga vlada i jedan i drugi predsjednik, da se to pitanje konačno riješi jer vidimo kako Hrvatsko kazalište ne zadovoljava ciljevima zbog čega je utemeljeno. Drugi akutni problem je objekt Zavičaj na otoku Pagu, koji smo dobili na korištenje dvadeset godina, 2005. godine. HDS je od tada mnogo uložio u to zdanje

i mislim da je objektivno i opravdano ako mi zatražimo od Republike Hrvatske da nam taj objekt preda u vlasništvo jer se dokazalo proteklih godina da smo dobre gazde.

Mislim da bi bilo dobro da taj objekt bude u našim rukama kako bismo lakše mogli pribaviti novce iz raznih fondova za njegovu obnovu, kazao je HDS-ov predsjednik Ivan Guban.

Branka Pavić Blažetin

Foto: BPB /MTI

Obraćanje predstavnicima Hrvata u Mađarskoj

Opera „Nikola Šubić Zrinski”

Dana 18. rujna 2016. u 18 sati, u Mađarskoj državnoj operi gostuje Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku s hrvatskom nacionalnom operom "Nikola Šubić Zrinski". Radnja: Nikola Šubić Zrinski zapovjednik je mađarske utvrde Siget. Turaka koji su napadali bilo je stotinjak tisuća, a grad je imao oko dvije tisuće petsto branitelja. Premda je turski vođa Sulejman Veličanstveni umro, njegovu smrt njegovi najbliži podređeni skrivaju kako ne bi došlo do pubune među vojnicima. Opasada se odužuje i Nikola shvaća da im nema spasa. Zato Jelena traži Lovru Juranića da je ubije. Nikola se svečano oblači, spali sve blago i kreće u časnu smrt zadnjim jurišem, a Eva spali utvrdu. Ulaznice po 500 forinti mogu se nabaviti u: Operaház Szervezési Osztály, 1061 Budapest, Hajós utca 13 – 15, prizemlje I. (zvonice 90.), telefon: +36-1 332 7914, radnim danom od 10 do 17 sati, e-mail: jegy@opera.hu.

Zamjenik ministra na obljetnici Sigetske bitke u Mađarskoj

Zamjenik ministra obrane Republike Hrvatske Tomislav Ivić pribivao je obilježavanju 450. obljetnice Sigetske bitke u Sigetu, u srijedu, 7. rujna 2016. godine. Na obilježavanju su bili i mađarski visoki dužnosnici: ministar obrane István Simicskó, sigetski gradonačelnik Péter Vass, te član Mađarskog parlamenta Zsolt Tifani. Zamjenik ministra Tomislav Ivić u svom je obraćanju istaknuo kako je riječ o važnoj obljetnici kojom se obilježava 450. godišnjica veličanstvene Sigetske bitke koja je u kolektivnoj svijesti naših naroda do danas ostala upamćena kao simbol domoljublja, požrtvornosti i junačke hrabrosti hrvatskih i mađarskih vojnika koji su pod vodstvom legendarnog zapovjednika Nikole Šubića Zrinskog zastavili pohod višestruko brojnijih snaga Osmanskog Carstva. Istaknuo je i kako je taj događaj dokaz vjekovnog prijateljstva i povezanosti dvaju naroda, te dodao da se ta povezanost očuvala do danas, kada nas povezuju zajedničke europske vrijednosti. U tom je kontekstu spomenuo i dobru obrambenu suradnju dviju oružanih snaga koje surađuju u mnogim zajedničkim aktivnostima te je njihova stručnost i profesionalnost prepoznata u cijeloj Europi, ali i šire, kao što je prije 450 godina bilo prepoznato i opjevano junaštvo vojnika koje komemoriramo na današnji dan, zaključio je zamjenik ministra obrane Republike Hrvatske Tomislav Ivić. /www.morh.hr

BAČINO – U okviru svečanosti povodom nacionalnoga praznika 20. kolovoza, upriličena je svečana predaja ulaganja ostvarenih putem potpore na natječajima u vrijednosti od 66,5 milijuna forinta, od toga samo 3,65 milijuna vlastitih izvora. Na taj je način ostvarena obnova seoskih putova i biciklističke staze, većim dijelom sredstvima koja su dobili kao nadoknadu jer nisu imali dugova, a dijelom putem natječaja „Zaklade za razvoj energetike budućnosti“, raspisanom za naselja u pakšanskoj mikroregiji. S potporom „Javne zaklade za istraživanje povijesti i društva srednje i istočne Europe“ od 2 milijuna forinta, ostvarena je i dugo priželjkivana obnova Spomen-parka junaka u središtu naselja. Obnovljena je i Marijina kapelica smještena na odmoru Hodočasne ceste, čiju je sliku „Bačinska Madona“ prije dvije godine na narudžbu naslikao kalački slikar István Kiss. Obnova je ostvarena s potporom Udruženja samouprava naselja „Mađarska hodočasna cesta“.

DUŠNOK – Kako je objavljeno na internetskim stranicama samouprave naselja, u nadi da će stići veći broj natječaja, produljen je rok za prijavu na Fotonatječaj „800 godina naselja Dušnoka“. Drugih promjena u otprije raspisanome natječaju nema. Opširnija obavijest i prijavnica na www.dusnok.hu.

SENTIVAN – U organizaciji samouprave naselja, 20. – 28. kolovoza priređeni su Dani sela Sentivana. U okviru cjelotjednoga programa, 20. kolovoza organizirano je natjecanje ribiča na mjesnom jezeru, 25. kolovoza zabavni nogometni susret nekadašnjih nogometaša, 26. kolovoza razni zabavni, kulturni i športski sadržaji za djecu i odrasle, a navečer koncert omiljenih pop-rock sastava. Dani sela Sentivana nastavljeni su 27. kolovoza misnim slavljem i prigodnim kulturnim programom. Tom je prigodom svečano posvećen obnovljeni Bunjevački križ na mjesnom groblju, a navečer je nastupio i poznati Orkestar „Čabar“.

Bačko-kiškunska županija

Obvezno usavršavanje za zastupnike narodnosnih samouprava

Sukladno odredbama Zakona o pravima narodnosti iz 2011. godine, prema kojima je zastupnik narodnosne samouprave tijekom svoga mandata obavezan najmanje jedanput sudjelovati na besplatnom usavršavanju, Vladin ured Bačko-kiškunske županije 27. rujna 2016. godine organizira usavršavanje za zastupnike narodnosnih samouprava, među njima i za hrvatske zastupnike. Usavršavanje se temelji na tematici koju je sastavio Glavni odjel Ministarstva ljudskih resursa, a sav materijal dostavljen je narodnosnim zastupnicima. Priložena prijavnica može se dostaviti do 15. rujna ove godine na adresu torvenyesseg@bacs.gov.hu. Usavršavanje će se održati 27. rujna 2016. godine u Kečkemetu na Deákovu trgu pod brojem 3, od 11 do 13.30 sati. Dnevni red: 1) Narodnosna samouprava, zastupnik narodnosne samouprave; 2) Djelovanje narodnosne samouprave; 3) Imovina, prihodi, gospodarenje narodnosne samouprave; 4) Nadzor zakonitog djelovanja narodnosne samouprave.

Nova školska godina u Aljmašu Pedesetak učenika upisano na hrvatski jezik

Počela je nova, 2016./2017. školska godina i u aljmaškoj Osnovnoj školi „Vörösmarty“ gdje se već desetljećima odvija predmetna nastava hrvatskoga jezika. Kako nam uz ostalo reče učiteljica hrvatskoga jezika Valerija Petrekanić Koszo, u prvi razred upisalo se 7 učenika. Time od 1. do 8. razreda u novoj školskoj godini imaju sveukupno 52 učenika upisana na predmetnu nastavu hrvatskoga jezika. Nastava je organizirana u pet skupina, što samostalnih, što spojenih, ovisno o broju učenika po razredima. Uz to popodne imaju i plesni kružok, a planiraju i uvođenje slamarske radionice, izrađivanje slamarskih radova, čestitaka i slika, kako bi uz ples i pjevanje naučili i nešto novo. Tijekom ljeta za učenike su organizirali izlet i kupanje u Hertalanu (Magyarhertelend), a u kolovozu i u Rami (Móráhalom). Tijekom jeseni planiraju i gostovanje na Županijskom susretu hrvatskih učenika u Bačinu u listopadu, za što će uvježbati recitacije, jezične zadaće, a zatim će otpočeti i pripreme prigodnoga programa za došašće i Božić. Dodajmo kako polaznici predmetne nastave hrvatskoga jezika redovito sudjeluju na mjesnim hrvatskim priredbama, kazivanjem hrvatskih stihova, čitanjem na misi na hrvatskom jeziku, plesnom i pjevačkom skupinom.

S. B.

Otvorenje školske godine u „Miroslavu Krleži“

Program dobrodošlice

Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom „Miroslav Krleža“ dvojezična je odgojno-obrazovna ustanova u održavanju Hrvatske državne samouprave, vrhovnoga političkog tijela Hrvata u Mađarskoj, i to od 2012. godine. Sadašnja je ustanova sljedbenik nekadašnje osnovne škole i učeničkog doma utemeljenih školske godine 1951./1952. Škola je djelovala neprekidno tijekom povijesnih političkih mijena, a djeluje i danas. Godine 1952. u Pečuhu je otvorena hrvatska škola (zvala se Državna južnoslavenska osnovna škola). Od 1992. godine nosi ime Hrvatska osnovna škola, gimnazija i učenički dom Miroslava Krleže, a od 2001. Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom Miroslava Krleže. Škola je organski dio mađarskog odgojno-obrazovnog sustava financirana iz proračuna mađarske države. Školu je u svoje održavanje, temeljem

zakonskih mogućnosti, preuzela Hrvatska državna samouprava od školske godine 2012./2013., dakle prije pet školskih godina. Riječ je o suvremenom školskom zdanju u koje je u posljednjem desetljeću uloženo više od dvije milijarde eura. Čin preuzimanja škole zbio se 24. travnja 2012. godine kako bi temeljem potpisanog ugovora između Samouprave grada Pečuha i Hrvatske državne samouprave spomenuta odgojno-obrazovna ustanova prešla od 1. srpnja 2012. godine u održavanje HDS-a. U srpnju 2012. godine vrtić i školu pohađalo je 450 djece s 68 djelatnika, sa zgradom vrtića u središtu grada u Ulici Nagy Lajos te školskim centrom i učeničkim domom u Ulici Szigeti. Od 2012. godine do danas za školu su odvojena velika ulaganja. Izgrađen je moderan dječji vrtić, školsko dvorište s pop-

U prvim redovima prvašići, njih trideset i troje

S knjigom u školskoj klupi

ratnim sadržajima i nizom razvojnih programa. U školskoj godini 2016./2017. spomenutu ustanovu pohađa 90 djece u vrtiću, koji je proširen s troje djelatnika; jedna odgajateljica, jedan pedagoški asistent i jedna dadilja, te s 14 djece u samobelskoj podružnici o kojima se brine četvero djelatnika. Usporedni su 1., 2. i 3. razred osnovne škole. U 1. A razredu ima 17, u 1. B 16, u 2. A 16, u 2. B 17, u 3. A 20, u 3. B 18, u 4. 24, u 5. 27, u 6. 27, u 7. 21, u 8. 22 učenika. Ukupno u osnovnoj školi ima 225 učenika. U radni odnos primljena je jedna učiteljica. U pripremnome gimnazijskom razredu ima 15 učenika. U 9. razredu ima 30, u 10. A 19, a u 10. B 18 učenika. U 11. razredu ima 30, u 12. 30 učenika. Ukupno u gimnaziji s pripremnim razredom ima 142 učenika.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Ákos Kollár

Jezični tabor kemljanske dice na Pagu

Prošlo ljeto je naša seoska Hrvatska samouprava odlučila da će organizirati školskoj dici jezični tabor na Pagu, u Vlašićima. U kemljanskoj školi se uči trideset dice hrvatski jezik. Pisali smo naticanja i dobili smo pinez. Ov tabor smo priredili zato da budu naša dica imala veću volju učiti hrvatski jezik.

Tabor smo imali pet dani. Na autobusi smo imali još nekoliko praznih mjesta, tako su došli i neki roditelji. Došli su s nami stare-majke, oci, sestre i brati, a oni su svi znali hrvatski. Put je bio dugačak, ali vridno je bilo, kad s nami su putovala i takova dica ka još nigdar nisu bila va Hrvatskoj. No ovo nije bilo samo ljeto-vanje, nego i učinja hrvatskoga jezika, ku su školari teško počeli.

Zanimljiva je bila zadaća pri koj su morala dica namoljati na ma-jicu kemljanski grb. U našem programu je bio i izlet va grad Pag koji je pun znamenitosti, a za dobrom vičerom ostalo je vrimenta i za nogomet i rukomet. U Zadru smo poslušnuli morske orgulje, šetali se po varoši, pogledali i ovde znamenitosti grada.

Jedan večer je imala jedna muška klapa lip koncert. To je bilo na dvoru škole i jako smo se veselili, kad smo čuli pjesme ke i mi poznamo. Skupa smo si jačili. Isto tako smo se veselili kad se je tancalo kolo, a dica 7. i 8. razreda su nuterstali, njim je to bilo posebni doživljaj, pokidob doma tancaju va folklornoj grupi KUD "Konoplje".

Suprot ovoga lipoga boravka u staroj nam domovini, mi člani Hrvatske samouprave smo jako turobni. Čuda ljet se borimo s učiteljicami da se hrvatski jezik u našem selu ne zgubi, da preda-jemo naše običaje, našu kulturu mladjoj generaciji. Teškoću imamo i zato, ar se po hrvatski uči va školi od 160 dice nek 30 učenikov. Nažalost, danas u cijelom selu malo nas je ki govorimo hrvatski. Va čuvarnici se dite uči četiri ljeti hrvatski da bi došlo u školu da se uči nimški? Ovo je za nas nerazumljivo! lako se je i kod nas začelo jur novo školsko ljeto, naša dica sa zadovoljstvom misliju na te dane kad su bili va Hrvatskoj. Da je ova bila dobra ideja sa strane seoske Hrvatske samouprave, su potvrdili i mali sudioniki, ki su rekli da i kljetu bi rado otputovali na jezični tabor u Hrvatsku.

Marija Nović-Štipković

Hrvatska izvorna plesna skupina gostovala u Kečkemetu

Budimpeštanska Hrvatska izvorna plesna skupina gostovala je u festivalskom programu „Kecskeméti Hírös Napok“, priređenog od 19. do 27. kolovoza 2016. Dana 27. kolovoza u sklopu priredbe „Narodnosni dan“ predstavili su se Cigani, Bugari i Hrvati. U kasnim poslijepodnevni satima na velikoj pozornici na Glavnome trgu jednosatnim su se sadržajem predstavili kečkemetskoj publici. Iz repertoara ovoga su puta plesali hrvatske (bunjevačke i zalske) koreografije te pjevali kajkavske pjesme, koje je na scenu postavila Dora Išpanović. I ovoga su ih puta glazbeno pratili tukuljski svirci sastava Prekovic.

Nakon nastupa u Narodnosnoj su kući priredili plesanicu. Nije to prvo gostovanje Hrvatske izvorne plesne skupine u tome gradu, naime lani u studenome na poziv kečkemetske Hrvatske samouprave, na čelu s predsjednikom Stipan Šibalinom, već su nastupali, pa su se rado odazvali i ovogodišnjemu nastupu. Plesači i svirci i ovim putem zahvaljuju domaćinima, kečkemetskoj Hrvatskoj samoupravi, na pozivu, svesrdnom gostoprimstvu i ljubaznosti. Velika hvala i organizatorima za profesionalni pristup i srdačnost.

k. g.

Snimka: Károly Bakóczy

Trenutak za pjesmu

ŽI(VO)TOPIS

Najprije su me posijali,
Bio sam sjeme,
Prezimio u majci zemljici,
Onda je došlo proljeće,
Pa sam izašao, probio se,
Podignuo glavu,
Ugledao sunce
I rastao, rastao,
U žitnu pletenicu.

A onda su došli i posjekli me,
Mljeli me u brašno,
Mljesili, pa u vatru sa mnom,
Pa u kruh pekli,
I tako opet dospio k zemlji,
Utrobi majčici.

Treba pitati Tvorca jezika
Zašto je uzeo to jedno slovo
I od nagrade učinio mi nagrdu.

Igor Šipić

Tamburaški i plesачki tabor u Koljnofu

Ovo ljeto, od 8. do 14. augustuša, bio je Tamburaški i plesачki tabor u Koljnofu. Sudionici su bili iz trih zemalji, iz Slovačke, Ugarske i Hrvatske. Danijel Rožanković iz Zaprešića je bio učitelj tamburanja, a Maja Kovačević iz Buševca je vodila plesnu sekciju. Završnu priredbu smo organizirali 12. augustuša, u petak uvečer, u koljnofskom Kulturnom domu. Najveći naglasak smo stavili na završnu priredbu na kojoj su brojni tamburaši dali koncert u spomen tamburaškog doajena Mikija, Damira Mihovca, ki je, nažalost, umro lani u prometnoj nesreći. Na koncertu su svirali: What'sUpci, Lipotice, Grupa Rouge, Koprive, Mješanci i Od srca do srca. Cijeli tajedan je bio jako gust po programu za sudionike. Uz intenzivne probe su imali još dodatno različite

priredbe, npr. četvrtak navečer su bili u Austriji u Rusti i poslušali kako svira Grupa Rouge, a u srijedu je dr. Franjo Pajrić, predsjednik Društva Hrvati, držao predavanje. Organizatori su taborašem nudili mogućnost povezivanja ugarske muzike s hrvatskom, tako su za nje priredili koncert grupov Kónyai Gipsy band i Bondersölj. Uz naporene vježbe diozimatelji su imali priliku pogledati i Koljnof ter njegovu okolicu na biciklu. Tabor su organizirali Društvo Hrvati i MladiK (Mladi Koljnofci) uz financijsku potporu Ministarstva ljudskih resursa. Dojduće ljeto na isti tabor čekaju se zainteresirani od 24. do 30. julija.

MladiK
Foto: Monika Egrešić

ALJMAŠ – Pošto je u kolovožu umirovljen dugogodišnji župnik János Bergmann, od 1. kolovoza za novog župnika postavljen je mladi Zsolt Huszák. Rođen je 1983. godine u Baji, maturirao u Trgovačkoj i ugostiteljskoj školi „Júlia Bányaí“. Diplomirao je 2005. godine istu struku na Visokoj školi u Budimpešti. Poslije je primljen među bogoslove Kalačko-kečkemetske nadbiskupije, a diplomirao na Bogoslovnom fakultetu u Budimpešti. Za svećenika je zaređen 25. lipnja 2011. godine u kalačkoj katedrali posvećenoj Uznesenju Blažene Djevice Marije. Kao kapelan služio je u Kečkemetu, gdje je radio i kao vjeroučitelj. Od 2015. bio je kapelanom na Donjogradskoj župi u Halašu (Kiskunhalas), a od 1. kolovoza postavljen za aljmaškog župnika.

Hrvatska soba u Selurincu

Proslava blagdana sv. Stjepana s prijateljima Hrvatima

U parku „Benő Karácsony“ u budimpeštanskome XV. okrugu 20. kolovoza 2016. priređena je središnja proslava blagdana sv. Stjepana. Po običaju, proslava je trodnevna, ali toga se dana u sklopu kulturno-folklornoga programa predstavljaju i narodnosne zajednice tog okruga, jednako tako i zbratimljena naselja te gradske četvrti.

Mješoviti zbor iz Sumartona

Cjelodnevni sadržajima u kojem je svaki posjetitelj našao za sebe nešto zanimljivog, slavio se blagdan ugarskoga kralja, svetca koga mađarski narod smatra svojim zaštitnikom, a također i praznik kruha od nove pšenice. Po štandovima su se nalazili predmeti od drva, gline raznoraznih obrtnika, slatkiši, djeca su se radovala vrtuljku i bojanju lica, a također i narodnosne zajednice okruga imale su svoj kutak. U prijepodnevni satima za goste iz matične nam domovine organizirano je razgledanje grada, a gradonačelnici zbratimljenih naselja XV. okruga u zgradi Samouprave te gradske četvrti imali su kratko predstavljanje svog naselja, od kulturnoga do gospodarskoga područja, u kojem su sudjelovali i sumartonski načelnik Martin Capari te načelnik Općine Donji Kraljevec Miljenko Horvat. Kako smo vas već prije izvijestili, između Sumartona, Donjega Kraljevca, Hrvatske samouprave i Samouprave XV. okruga već više od deset godina postoji čvrsta suradnja na kulturnom, folklornom i športskom polju. Davna je želja zajednički rad i u gospodarstvu, jer temelji nare-

Folkloriši iz Donjega Kraljevca

Načelnik Općine Donji Kraljevec Miljenko Horvat reže blagdanski kruh.

đenih jesu u tome polju, ali nije se koraknulo dalje od razmatranja mogućnosti ili međusobnoga posjeta.

Hrvatska samouprava XV. okruga, na čelu s predsjednikom Stjepanom Kuzmom te sa zastupnicama Žužom Kuzma i Marijom Lukač, kulenom i sirom, crnim i bijelim vinom ugostili su svoje hrvatske goste, članove Mješovitoga pjevačkoga zbora KUD-a Sumarton i donjokraljevečkoga Kulturno-umjetničkog društva. Za urešivanje poslužili su plakati o krasnim krajo-licima, zdanjima u Hrvatskoj, što ih je dalo budimpeštansko predstavništvo Hrvatske turističke zajednice, na čelu s voditeljem Marinom Skenderovićem. Goste i sudionike programa

topli je obrok čekao u posebnome šatoru, kamo se ulazilo isključivo s bonovima za objed. Naravno, hrvatske kulinarske slastice rado su kušali i posjetitelji priredbe. U poslijepodnevni satima na velikoj su pozornici među inima nastupili i pjevači Mješovitoga zbora KUD-a Sumarton s napjevima na hrvatskome i mađarskome jeziku. Kako nam reče predsjednik Društva Jože Đuric, u svoj su program ovoga puta uvrstili i mađarske napjeve jer je publika uglavnom iz redova mađarskoga naroda. Iz bogate međimurske folklorne baštine dali su polusatni prikaz članovi donjokraljevečkoga Kulturno-umjetničkog društva. U kasnim poslijepodnevni satima nazočnima se prigodnim govorom obratio načelnik Samouprave XV. okruga László Hajdú, a uz njega su se poredali donaćelnici, bilježnik Samouprave, te načelnici zbratimljenih naselja. Pošto je načelnik Hajdú odrezao prvu krišku blagdanskih kruha, slično su postupili i svi načelnici. Potom se kruh dijelio gledateljima. Na pozornici je nastavljen zabavni program, potom su hrvatski prijatelji pošli u središte grada Budimpešte, pogledati veličanstveni vatromet. Međusobna se gostovanja nastavljaju jesenas.

Kristina Goher

Makedonija u Petrovom Selu

Doživljaj od prvoga do zadnjega glasa, koraka i takta

Zahvaljujući lanjskom gostovanju HKD-a „Gradišće“ u Makedoniji, u gradu Velesu, u augustu su tajedan dan dugo u Petrovom Selu gostovali folkloristi KUD-a „Kole Nedelkovski“. Nastupali su na folklorni festivali u Sárváru, Zalaszentgrótu, upoznali su se sa znamenitosti Pinčene doline, a skočili su i u susjednu Austriju. U nedilju, 21. augustu otpodne, mnoštvo Petrovišćanov je uživalo skoro u dvournom nepozabljivom spektaklu makedonske folklorne tradicije i odlične muzike.

Kulturno-umjetničko društvo „Kole Nedelkovski“ u makedonskom gradu Velesu djeluje od 1978. ljeta u tri sekcija: folklornoj, muzičkoj i pjevačkoj, uglavnom sa 250–300 članov, to smo doznali od Toše Jakimovskoga, voditelja folklorne grupe i koreografa ansambla, ki je još rekao da najmanju grupu pohadjaju jur dica od šest ljet ka se upoznaju s tradicionalnim folklorom Makedonije. – Iako je država sad multinacionalna, mi negujemo većinom naš folklor, imamo ukupno dvadeset koreografijov, od 7 do 12 minutov. Svaka koreografija se odlikuje svojom kvaliteto, dinamikom i specifičnimi koraki. Kad kanim iskren biti, onda moram reći da mi i ovde svakodnevno imamo probu, i nije potrebno da se posebno pripravljam na nastupe – je rekao peljač ansambla ki je s ovimi riči hvalio Petrovišćane: – Prilikom gosto-

vanja svaki večer su tancali i svirali pred 4000 – 6000 ljudi i mi se ufamo da će se oni kljetu odazvati našem pozivu na 14. Medjunarodni folklorni festival i da ćemo i dalje ostati prijatelji ter se družiti. Mi se jako dobro čutimo kod vas, zasad smo prezadovoljni! – rekao je dirigent folklorošev. Goce Aleksovski, voditelj muzičke sekcije, je i profesor glazbe u jednoj sridnjoj školi, on nam je potvrdio da suprot globalizacije i u Makedoniji komponirana novija glazba sve već prima folklorne elemente, a na ta način pak se znaju mladi približavati i tradicionalnom folkloru. – Moramo više napora ulagati u iduće generacije da držu do svojih tradicij i običajev, kot i vaši folkloristi, ki su bili lani kod nas jedni od najbolje zapaženih u sveukupnom gostovanju. Mora se znati da kod nas postoji veliki interes za folklorne festivale i to je pravi praznik kod nas, a vaši su bili svaki put na visini dane zadaće, jer neguju izvanredni folklor i

jako su prihvaćeni u naši krugi. Ovo vaše selo pak nije selo, nego jedan lipi, jako sredjeni gradić. Sve je na svojem mjestu, sve funkcionira kako treba, i ovde je lipo živiti – komentirao je sve vidjeno voditelj muzičkoga sastava. Što pak naliže makedonski folklor, u

Domaći i makedonski peljači u skupnom veselju

redi petroviskoga folklornoga društva generacije su ljeta dugo oduševljeno tancale i jačile Makedonsko devojče, Bitola, moj roden kraj itd., zato nije se ni za čuditi da se je te dotične nedilje otpodne napunio veliki šator na dvoru Kulturnoga doma i svaki ples, svaku jačku i svaku melodiju sprohodio je burni aplauz publike. Bile su to minute dinamike, akrobatičnih elementov, elegancija od gibanja, prekrasne makedonske narodne nošnje, držanja i ponosa jednoga naroda, čiji zastupnici, ako se ne varam, u Petrovom Selu još nisu imali priliku gostovati. Morebit će ovo odsad drukčije biti, za to nam je dala dobar razlog i plesačnica u kojoj su gosti pozvali u tanac domačine i cijeli šator je pulzao od mladosti, radosti i prijateljstva u poruki Makedonije...

Tiho

Otvorenje školske godine u podravskim školama

U podravskim hrvatskim selima također je otpočela nova školska godina, u Martincima i u Lukovišću. Ove godine svečano otvorenje bilo je 1. rujna. Martinačka je osnovna škola dvojezična, u nižim razredima nastava je u potpunosti dvojezična, a u višim razredima stanje je isto, osim tjelesnog odgoja, matematike, kemije i fizike. U Lukovišću hrvatski jezik uči se u satnici narodnosnog jezika, tako zahvaljujući učiteljicama i učitelja hrvatskoga jezika, djeca uče npr. razne pjesme, pripremaju se na natjecanje hrvatskoga jezika itd.

Nova je školska godina u martinačkoj osnovnoj školi otpočela u četvrtak, 1. rujna. U jutarnjim su se satima svi učenici i roditelji okupili pred školom. Nakon himne pjesmu je recitirao Dominik Juričić. Ravnateljica martinačke škole Ruža Hideg u svome pozdravnom govoru, prilikom svečanosti otvaranja nove školske godine, spomenula je novosti u školi i što će učenike i nastavnike čekati u novoj školskoj godini. Pozdravljajući djecu, ravnateljica im je predstavila i razrednice: „Dragi učenici, poslije svečanosti svi ćete sa svojom razrednicom u svoju učionicu, dobit ćete udžbenike i raspored sati. Nakon toga će početi nastava. Ali prije toga želim vam predstaviti naše učitelje i učiteljice: razrednica je prvog i drugog razreda Ildiko Barić Gojak, trećega Erika Sigečan Kuštra, četvrtoga Tünde Kovačević Kövesfalvi, petoga Žužana Nevedel, šestoga Marta Ronta Horvat, sedmoga Ibolya Kohar Vuković, a o osmašima će se brinuti Kitty Szekeres.“

Prvi će razred ove godine započeti šest učenika. Dječaci i djevojčice uzbuđeno su slušali ravnateljčin govor, pa pošto su svi dobili cvijeće od učenika drugog razreda, pjesmicu je recitala Viktorija Berci. Nakon toga ušli su u školu i krenula je nova školska godina. U martinačkoj školi uči 65 djece, a nisu svi iz sela, nego uče tamo i djeca iz Novoga Sela, Foka, Lukovišća i Kerestura.

Lukoviška osnovna škola jedina je narodnosna škola Šomođske županije u kojoj se odvija nastava hrvatskoga jezika i književnosti u satnici materinskoga jezika i književnosti, pet + jedan sat tjedno. Područna je škola koju pohađa 83 učenika o kojima se brine više od deset pedagoga i pet tehničkih djelatnika, ravnateljica je Eleonóra Varga Kecskés. Ove je godine prvi razred počelo deset učenika, koji su uzbuđeno čekali ovaj dan kada ih čekaju novi prijatelji, novi izazovi. Svi učenici škole pohađaju nastavu hrvatskoga jezika i književnosti koju provodi troje pedagoga: Biserka Brantner Kolarić, Tomislav Bunjevac i Anica Popović Biczak. U Lukovišću svečano otvorenje školske godine bilo je informativno, ravnateljica

škole priopćavala je važne informacije što djeca i roditelji trebaju znati. Predstavila je nove učitelje koji će od ove godine raditi u školi. Od 1. rujna počeo je raditi Balaž Hari, koji je učitelj povijesti i zemljopisa, a novi učitelji su i Ištvan Kovač i njegova supruga. Oni će čekati djecu na sat tjelesnog odgoja.

Luca Gažić

Mala stranica

Serdahelski osmaši na ljetovanju u Zadru

Ukupno 17 učenika iz serdahelske hrvatske škole sredinom ljeta provelo je sedam dana u lijepome dalmatinskom gradu u Zadru. Većina đaka još nije bila u tome kraju Hrvatske, ali u Jadranskom su se moru neki već kupali.

Bilo je jako uzbudljivo pripremati se na ljetovanje. Kako će dugo trajati put do mora? Kakav će biti smještaj? Kako ćemo provesti vrijeme? Kakva će biti hrana? Hoćemo li razumjeti hrvatski? Kada smo nakon šest sati putovanja stigli na more, na sva ta pitanja dobili smo odgovore. Čekalo nas je prekrasno vrijeme, plavo more i mnogo zanimljivosti. Putovanje do Zadra prošlo je u veselom raspoloženju. U gradu nas je čekao udoban smještaj u studentskom domu. Tijekom sedam dana upoznali smo znamenitosti toga predivnoga turističkog središta: simbol grada, crkvu svetog Donata, Trg pet bunara, Trg tri bunara, katedralu svete Stošije, gradske zidine, zgradu tamošnjeg sveučilišta. Svaki dan navečer šetali smo Kalelargom. Bilo je zanimljivo posjetiti izložbu Srebro i zlato grada Zadra, slušati glasove Morskih orgulja i diviti se zalasku sunca na zapadnoj obali grada. Za nas je najljepši doživljaj bio cjelodnevni izlet brodom na otok Ugljan, u ljetovalište Preko. Uživali smo u sunčanju na plaži, kušali sladoled, promatrali životinjski svijet mora i hladili se u valovima.

Za vrijeme našega boravka u Zadru odvijala se velika manifestacija „Noć punog miseca“. Te noći na rivi bilo je bezbroj izlagača ručnih radova, narodna glazba, svirači, plesači, razni specijaliteta dalmatinske kuhinje, kao fritule, pečene srdele... Bili smo presretni. Svaki smo dan iskoristili lijepo vrijeme i kupali se na plaži Kolovare, uživali u toploj, slanoj, morskoj vodi i kušali sladoled.

Pred odlazak doma posjetili smo gradić Nin, koji se nalazi blizu Zadra, na plitkoj laguni. Po gradu nas je vodila prijateljica naše učiteljice, gospođa Snježana, koja nas je upoznala s ljepotama toga grada. Prošetali smo njim, divili se velebitskome gorju, ušli u najmanju katedralu svijeta, slikali se kod kipa Grgura Ninskog i kupovali vrste soli u tamošnjoj solani.

Proveli smo sedam lijepih, nezaboravnih dana u Zadru i vratili se s mnogo doživljaja u svoju domovinu.

*Učenici 8. razreda
Osnovne škole „Katarina Zrinski“*

Tjedan Zrinskih za pomurske školarce

U povodu velike obljetnice Sigetske bitke, diljem naše zemlje, a i matične domovine obilježavaju se spomen-svečanosti i priredbe. Pomurski su se Hrvati također prisjetili povijesne obitelji organizirajući programe za mlade, odnosno uključujući se u središnja obilježavanja u Sigetu i Međimurju. Od 5. do 9. rujna održan je Tjedan Zrinskih u organizaciji Hrvatske samouprave Zalske županije, u suradnji s pomurskim školama, draškovečkom školom i Zavodom „Stipan Blažetin“.

Pred zgradom Obrazovnog centra Miroslava Krleža

Pomurje se veže za povijest obitelji Zrinskih. Praunuk sigetskog junaka Nikole Šubića Zrinskog imao je posjede na području današnjih hrvatskih naselja, o njemu je ostalo i nekoliko legenda, prema kojima gdje je on u zemlju zabio svoju sablju, izbila je voda, a i dandanas se govori o Zrinskom zdencu, za kojim se traga. Za ostatcima utvrde Novoga Zrina započeli su tragati upravo prije deset godina kada su u organizaciji Sveučilišta nacionalne obrane započela iskapanja. Danas se već točno zna mjesto spomenute utvrde. Dvije hrvatske pomurske škole nazvane su upravo prema povijesnim likovima iz obitelji Zrinskih: keresturska po Nikoli Zrinskom, čakovečkim, a serdahelska po Katarini Zrinski, književnici. Da bi i mlađi naraštaji više saznali o povijesti velikaške obitelji, cijelog je tjedna organiziran program za osnovnoškolce i za sve znatiželjnike. U ponedjeljak u serda-

Zrinski kadeti u Sigetu

helskoj školi djeca dviju škola slušali su predavanje Vladimira Kalšana, ravnatelja Muzeja Međimurja, o povijesti Međimurja uz koje se prisno vežu Nikola, Petar i Katarina Zrinski. Istoga su dana Zrinski kadeti sudjelovali na obilježavanju obljetnice u Šenkovcu. Pred Mauzolejom obitelji Zrinskih kadeti su položili vijenac i zapalili svijeće. U utorak se nastavljalo s predavanjem Edite Kočiš u keresturskoj školi o povijesti Novoga Zrina. U srijedu su Zrinski kadeti sudjelovali na središnjem obilježavanju u Sigetu, na kojem su pribivali i predsjednici mađarske i hrvatske države. U četvrtak u Zavodu „Stipan Blažetin“ István Paal, predsjednik Saveza Rákóczi, održao je predavanje o ulozi Zrinskih u mađarskoj i hrvatskoj povijesti. U petak, zahvaljujući draškovečkoj osnovnoj školi, pomurski su učenici skupa sa svojim draškovečkim vršnjacima posjetili dvojezični Obrazovni centar Miroslava Krleža u Pečuhu i Hrvatski dan u slijedu obilježavanja obljetnice Sigetske bitke.

beta

Dani Nikole Zrinskog 22. – 24. rujna

22. rujna 2016., mjesto: keresturski dom kulture

U 9 sati dvojezična konferencija o obitelji Zrinski s mladim predavačima (osnovnoškolci, gimnazijalci, studenti hrvatske zajednice iz Mađarske). Glavni su pokrovitelji Nacionalno sveučilište javne službe i prof. dr. Karlo Gadanji. Konferenciju zatvara i ocjenjuje dr. Gábor Hausner (organizatori: Hrvatska samouprava Zalske županije i keresturska Hrvatska samouprava).

23. rujna 2016., mjesto: Osnovna škola „Nikola Zrinski“

Gosti priredbe: Mišo Hepp, glasnogovornik u Mađarskome parlamentu, Ivan Guban, predsjednik Hrvatske državne samouprave, prof. dr. Karlo Gadanji, počasni građanin naselja Kerestura.

U 9.30: spomen-svečanost kod poprsja Zrinskog ispred škole. U okviru svečanosti prvoškolci prisežu i dodjeljuje se Stipendija prof. dr. Károly Gadanji.

U 11 sati otvorenje izložbe ispred blagovaonice. Natjecanje u krasopisu i učenju stranih riječi (hrvatskog, engleskog i njemačkog jezika).

U 13 sati biciklistička tura i utrka do Novoga Zrina. Natjecanje u recitiranju pjesama na mađarskom jeziku.

U 16 sati prisega novih Zrinskih kadeta (organizator: keresturska Osnovna škola „Nikola Zrinski“).

24. rujna 2016, mjesto: Kerestur, kod osnovne škole

U 10 sati „Utrka Zrinskih“ – polumaraton, četvrtmaraton, osmina maratona i šesnaestina maratona.

U 12.30 proglašenje rezultata (organizatori: Osnovna škola „Nikola Zrinski“ i Udruga Zrinski kadeti).

Nastupi birjanske Hrvatske plesne skupine

Na Svetoga Stjepana, 20. kolovoza, bili smo pozvani u baranjsko selce Atu, već drugi put. Selo svake godine na dostojan način slavi Državni praznik i okuplja sve bivše i današnje stanovnike sela. Program je počeo s posvetom kruha, zatim je slijedio kulturni program, gdje smo izveli hrvatske (bunjevačke) plesove, a na kraju večeri s domaćim kolačima. Domaćini nas uvijek rado čekaju.

Tjedan dana poslije, 28. kolovoza, preko olaske Hrvatske samouprave, predsjednice Ane Ružić Rozinger pozvani smo u njihovo zbratimljeno naselje Gajić, u hrvatski dio Baranje. Nastup smo imali u predivnom ozračju, među vinskim podrumima na „Martinovu brdu“, gdje Udruga vinogradara i vina „Martinovo brdo“ organizira redovitu kulturno-turističku manifestaciju „Pudarina“. Naša se plesna skupina predstavila s hrvatskim (baranjskim i bunjevačkim) plesovima, koji su se jako dopali domaćoj publici. Veoma su nas rado i ljubazno dočekali, ugstili i domaći i olaski Hrvati, koji su nam skuhalili izvrsni grah.

Milica Murinyi Sörös

OLAS – Hrvatska samouprava 24. rujna organizira III. Dan vinogradara i vinara. Program dana počinje dočekom gostiju i koncertom u mjesnoj katoličkoj crkvi, s početkom u 16 sati. Nastupa dardanski Ansambl CroArt iz Hrvatske. U 17 sati je folklorni program u mjesnoj športskoj dvorani uz nastup kukinjskoga KUD-a Ladislava Matušketa. U 17.30 je prikaz (izložba) uz kušanje vina, a tom se prigodom predstavljaju tri vinogorja: Gajić iz hrvatske Baranje, Kukinj te Olas i Ašad (Hasságy). Program završava zajedničkom večerom. Priredbu podupire Fond za razvoj ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa.

KOZAR – Hrvatska narodnosna samouprava 24. rujna 2016. godine (u subotu), pod krilaticom „Majko ljubezniva, moli se za nas“ priređuje Vjerski susret i izložbu. Program prijedpodeva počinje u 11 sati hrvatskim litanijama u mjesnoj crkvi. Slijedi otvorenje izložbe u domu kulture (Kozar, Kossuthova 33). Na izložbi su izloženi stari hrvatski molitvenici i stari predmeti koji se vežu za vjerski život, a pohranjeni su u hrvatskih obitelji. Nakon otvorenja izložbe slijedi domjenak uz druženje.

Gostovanje dombovarskoga Brass Banda „DoZe“ na Viru

SVIRALA SE ABBA I GLAZBENA TEMA IZ ROCKYJA...

Posredstvom dombovarske Hrvatske samouprave, kaže nam njezin predsjednik Gabor Varga-Stadler, puhački orkestar iz prijateljskoga grada Dombovara – Dombóvári Zenész Egyesület, skraćeno „DoZe“ – gostovao je 1. srpnja na otoku Viru i održao jednosatni koncert izvodeći razne etno, klasične i pop-standarde. Nastup na velikoj pozornici „Virskog ljeta“ na virskom Trgu svetog Jure i jednosatna glazbena ponuda: etno, klasična i pop-standardi oduševili su zainteresiranu publiku. Stari šlageri švedskog sastava „ABBA“, omiljene teme iz filma „Rocky“ poput „Gonna fly now“ te transkripti klasičnih komada ili mjuzikla, Mađari su izveli na velikoj pozornici „Virskog ljeta“ suvereno vladajući duhom originala, a posebna atrakcija za sve goste otoka Vira bila je njihova spontana svirka u predvečerje na rivi uz virski Muja. Brass Band gostuje više dana na Viru posredstvom izabranog predstavnika hrvatske nacionalne manjine u Dombovaru Gabora Varga-Stadlera te temeljem višegodišnje suradnje Mađara s predstavnicima veterana Nogometnoga kluba „Mornar“. Prigodnu su riječ uoči svirke održali ravnatelj općinskog poduzeća „Vir turizam“ Željkan Kalac i dirigent Brass Banda „DoZe“ János Balaskó. Pozdravili su publiku i izrazili zadovoljstvo nastupom na otoku. Mađarski glazbenici neprekidno djeluju od 2007. godine s vrlo raznolikim repertoarom: sviraju marševe, njemačku etničku glazbu, transkripte klasičnih komada, mjuzikla i obradbu pop-glazbe, a nastupali su u Budimpešti, Pečuhu, Kapošvaru te na festivalima u Rumunjskoj i Njemačkoj. Ovo im je bilo prvo gostovanje na otoku Viru.

GARA, BUDIMPEŠTA – Kako nam uz ostalo reče predsjednik Martin Kubatov, tamošnja Hrvatska samouprava, u suorganizaciji sa Savezom Hrvata u Mađarskoj, 21. rujna suorganizira posjet ustanovama Hrvata u Mađarskoj u Budimpešti. U prijedpodnevnim satima skupina od 50 bunjevačkih Hrvata posjetit će HDS-ov Ured, budimpeštanski HOŠIG, gdje će ih primiti predsjednik Ivan Guban, odnosno ravnateljica Ana Gojtan, a popodne izdavačku kuću „Croatica“, gdje će ih primiti ravnatelj Čaba Horvath, nadalje Mađarski Parlament i Krunu svetoga Stjepana kralja. Tom će ih prigodom primiti Mišo Hepp, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu koji će ih upoznati s glasnogovorničkom djelatnošću. Slijedi slobodan program, obilazak povijesnih i kulturnih znamenitosti.

KEMLJA – Samouprava Jursko-mošonsko-šopronske županije, Samouprava Kemlje, Ured Ugarskoga kulturnoga instituta u dotičnoj županiji Vas srdačno pozivaju 17. septembra, u subotu, na županijski Narodnosni dan ter na Dan vridnosti Jursko-mošonsko-šopronske županije. Županijsko spravišće ovde živećih narodnosti počinje u 9 uri, kod Hrvatskoga kluba, a u 10 uri se služi sveta maša u crkvi Sv. Mihovila. U 10.45 su pri grobu gradišćanskoga velikana Mate Meršića Miloradića spomen-trenutki, svečani govor će održati József Horváth, zamjenik direktora županijske knjižnice. U 13.30 uri krene svečana povorka u narodni nošnja na kemljanskoj Glavnoj ulici sve do Kulturnoga doma, kade će u 14 uri pozdraviti sve nazočne pred kulturnim programom. Nastupaju: Nimška folklorna grupa iz Rajke, Puhački orkestar iz Jánossomorje, hrvatski pjevački zbor iz Staroga Grada, harmonikaši iz Levéla, poljski komorni koruši iz Jure, glazbeni sastav Romov, Hrvatska čuvarnica Sunašce iz Kemlje, KUD Konoplje iz Kemlje u pratnji TS Trzalica, jačkarni zbor Mali Dunaj i nimški pjevački zbor, takaj iz sela. K ovoj priredbi će se priključiti i predstavljanje županijske „Škrinje vridnosti“, u koj su dobili mjesta i sabrani narodni običaji Unde.

PETROVO SELO – Hrvatska samouprava Petrovoga Sela, Seoska samouprava, Crikvena općina Petrovoga Sela, Odbor „Škrinje vridnosti“ i Kulturno društvo Sv. Petra i Pavla u New Yorku, srdačno Vas pozivaju 25. septembra, u nedilju, na ori-jašku priredbu pod imenom VJERA – ŽITAK – KULTURA, s početkom u 10 uri sa svetom mašom u kapeli Sv. Štefana. U 10.45 pred kapelom će se spomenuti na zgoditke prilikom 60. jubileja Ugarske revolucije 1956. ljeta, kad je petroviska mladina masovno napustila selo i prošla većinom živiti u Ameriku. Potom je otkrivanje i blagoslavljanje globusa koji simbolizira zajedništvo Petrovišćanov po svitu. Spomenik je selu darovalo Kulturno društvo Sv. Petra i Pavla u New Yorku. Svečani govor će držati Zsolt V. Németh, državni tajnik, Ferenc Kurcz, predsjednik Kulturnoga društva Sv. Petra i Pavla u New Yorku ter Agica Jurašić-Škrapić, načelnica Petrovoga Sela. U 12 uri je objed pod šatorom, svira TS Koprive. U 14.30 se začme kulturni program u kom nastupaju dica iz čuvarnice, tancoši i tamburaši HKD-a „Gradišće“, ženski zbor „Ljubičica“, Igrokazačko društvo i Klub penzionerov. Uz to će se otvoriti izložba, predstaviti će se i nova izdanja petroviske Hrvatske samouprave, predstaviti će se film i peč će se i šudljice. U 19 uri je predviđeno skupno jačenje u državnom programu „Ugarska, rado te imam!“, a po običaju će se nažgati i oganj radosti.

SAMBOTEL – U organizaciji Hrvatske, Nimške, Slovenske i Romske samouprave u Sambotelu ter Društva sambotelskih Hrvatov, Kulturnoga društva Augustina Pavla, Društva Hárofit i Kulturnoga centra AGORA u varošu, uz potporu Gradske samouprave Sambotela, 17. septembra, u subotu, početo od 15 uri se priredjuje XIII. Dan narodnosti. U programu su nastupi kulturnih društav, sajam i predstave razlićnih mešt-rjov.

PRISIKA – Hrvatska samouprava dotičnoga sela ov tajedan, od 15. do 18. septembra organizira za 42 putnike izlet u staroj domovini. Putni cilj je Istra i čez četire dane će jako gusto biti izletnikom, pokidob će pohoditi i pregledati znamenitosti Umaga, Rovinja, Pule, Poreča, Opatije, Rijeke i na putovanju domom, stat će i u Sloveniji, u Postojni. Kako je rekla zamjenica predsjednika Hrvatske samouprave u Prisiki, Edita Kelemen, 40 % putnoga stroška će pokriti prisická Hrvatska samouprava.

FOK – U organizaciji mjesne Hrvatske samouprave, u subotu, 17. rujna, priredjuje se Hrvatski dan. Program počinje svetom misom u mjesnoj katoličkoj crkvi, zatim je kulturni program u domu kulture. U 19 sati svakoga čeka večera, a od 20 sati bal s orkestrom Podravka. Organizatori svakoga rado očekuju.

PEČUH – Hrvatski klub "August Šenoa", slavonskobrodska Gradska knjižnica, Društvo hrvatskih književnika, Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski pozivaju Vas na otvaranje izložbe akademskoga slikara Predraga Golla: Portreti hrvatskih književnika, znanstvenika i književnih kritičara i umjetnika iz Hrvatske i Mađarske. U utorak, 20. rujna 2016. u 18 sati. Izložbu otvara Ivan Stipić, ravnatelj slavonskobrodske Gradske knjižnice.

Bartolovo u Đukiću

U udaljenijem dijelu grada Pečuha, u Đukiću, 21. kolovoza slavilo se proštenje (kermez, kirvaj) ovdje nalazeće kape-lice svetog Bartola, građene 1749. g. na poticaj nekog pustinja-ka. Nekoć su i u ovome dijelu grada Pečuha živjeli Hrvati, a nećiji potomci još i sada ovdje žive, ili imaju svoje vinograde, pa su se na proštenje okupili i Hrvati i Mađari zajedno. U prijepod-nevnim su se satima služile svete mise. Hrvatsku je predvodio Norbert Nagy, pjevale su članice Ženskoga pjevačkoga zbora „A. Šenoa“, a na orguljama ih je pratio László Cseh. Mađarsku je misu predvodio Balázs Garadnay. Pokraj crkve našli su se stolovi puni kolača, pogačica što su ispekle vješte ruke mještana, kako bi nakon misa u obiteljskom ozračju svi okupljeni skupa slavili uz pjesmu i ples narećenoga zbora i svirku Orkestra Vizin. Po-sebni su gosti ovog dana bili članovi harkanjskoga Mješovitog pjevačkoga zbora, koji su svojim programom oduševili mještane. Ostvarenje priredbe pomogli su: Hrvatska samouprava grada Pečuha, te Gyűkésiek Öntevékeny Köre.